

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 1 серпня 2013 року № 31 (506)

ЛЕСЯ УКРАЇНКА – зразок мужності й праці для народу

Літературно-меморіальний музей Лесі Українки в с.Колодяжному

Коли звертаємо погляди до славетних наших попередників, котрі здатні бути життєвими дороговказами для всіх поколінь українців, яскравою, немеркнучою зіркою сяє нам Леся Українка.

Мабуть, немає ні одного українця, хто не знав би це ім'я… Але чи часто звертаємося ми своїм розумом і серцем до цієї величавої постаті, яка понад усе любила Україну й українців?.. Якій Господь дарував небуденний талант і силу духу…

Тож звернімося до славетної Українки, яка сподівалася:

Як я умру, на світі запалає
Покинутий вогонь моїх пісень,
І стримуваний пломінь засіяє,
Вночі запалений, горітиме удень.

Таке переконання вселив Господь у душу цієї небуденної особистості. Не розчаровуймо ж її, згадаймо, воскресімо в пам'яті її заклики, і нехай пломінь її незгасного вогню осяває нам життєвий шлях!

Восени 1913 року на жалобних, спричинених смертю великої поетеси, зборах Київського Наукового Товариства проф. Михайло Грушевський говорив:

"Леся Українка почала рано... Перші 10–15 літ поставили її в передні ряди сучасної поезії… Останнє ж п'ятиріччя її творчості було, немов якийсь титанічний хід по велетенських уступах, не рушених людською ногою, де кожний крок, кожний твір означав нову стадію, відкривав перед очима громадянства нашого все нові перспективи мислі, все нові обрії образів… Глибоко національна в своїй основі, всім змістом своїм нерозривно зв'язана з життям свого народу, з переживаннями нашої людини в теперішню добу, ця творчість переводила їх на грунт вічних вселюдських змагань, уясняла в їх світлі й зв'язувала з одвічними переживаннями людськості. Наше громадянство не встигало йти за цим захоплюючим, бурним потоком натхнення, цією блискучою панорамою образів, що розверталася перед ним; цей високий рівень ідей, на який вела творчість покійної, був незвичайний для його ширших кругів… Смерть перервала цю путь у вселюдські простори".

Мало кого так високо оцінив Грушевський.

Тож пригляньмося ближче до постаті Лесі Українки.

Закінчення на 6-й стор.

З НАГОДИ 1025-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ-РУСІ

МОЛЕБЕНЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Цього року Українська Православна Церква Київського Патріархату особливо урочисто відзначила церковне і державне свято – 1025-ліття Хрещення Київської Руси-України.

Богослужіння з нагоди подвійного свята – престольного свята кафедрального патріаршого Володимирського собору і 1025-ліття Хрещення Київської Русі – 27–28 липня 2013 р. очолив Святійший Патріарх Київський і всієї України Філарет у співслужінні понад 40-ка архієреїв та представників духовенства з усіх єпархій Київського Патріархату. Розділив радість свята також Предстоятель Чорногорської Православної Церкви Блаженніший Архієпископ Цетінський і Митрополит Чорногорський Михаїл.

27 липня у Володимирському патріаршому кафедральному соборі столиці відбулося Всенічне бдіння, під час якого було прославлено канонізованого Помісним Собором Київського Патріархату благовірного князя Аскольда, першомученика Київського.

28 липня, в неділю, була звершена урочиста Божественна літургія, яка розпочалася о 9.30. Храм, що вміщає понад 5 тисяч осіб, та подвір'я навколо нього були наповнені богомольцями, які прибули з різних куточків України. Архієпископ Чернігівський і Ніжинський Євстратій виголосив прийняте напередодні Звернення Священного Синоду з нагоди 1025-ліття Хрещення Київської Руси-України.

Після завершення Божественної літургії (близько 12.00) від Володимирського собору в напрямку до пам'ятника князеві Володимиру вирушив Хресний хід, у якому взяли участь понад 25 тисяч осіб, з яких понад 2 тисячі становили священнослужителі.

Величну ходу мали можливість спостерігати також члени делегацій Помісних Православних Церков, які перебували біля готелю "Хаят" – місця свого проживання у Києві.

Закінчення на 2-й стор.

НОТА

ЗА СМЕРТЬ УКРАЇНЦІВ МАЄ ВІДПОВІСТИ РОСІЯ

Стали відомі подробиці трагедії в Азовському морі, в результаті якої загинули четверо українських рибалок, а п'ятий – Олександр Федорович, який чудом врятувався, перебуває в лікарні м.Єйськ Ростовської області. Його товаришів убили російські прикордонники, а проти нього… порушено кримінальну справу за ч.3 ст.256 Кримінального кодексу РФ "Незаконний вилов водних біологічних ресурсів".

Цинізм російської влади вражає навіть тих, кого, здавалося, вона вже нічим не здивує. Дружина потерпілого Марина Федорович розповідає, що генеральний консул України в Ростові-на-Дону просив її не розголошувати інформацію і обіцяв, що чоловіка відправлять додому. Та коли жінка довідалася, що відразу з лікарні (Олександра вже перевели з реанімації в хірургічне відділення) чоловіка збираються доправити в СІЗО, як підозрюваного в злочині, вирішила не мовчати. Вона розповіла, що, за словами чоловіка, жодних попереджувальних пострілів з боку російських прикордонників не було, по українцях відразу стріляли автоматними чергами.

Далі, як відомо, катер берегової охорони Прикордонної служби РФ ганявся за баркасом українських рибалок і врешті його протаранив. Схоже, атака російських прикордонників була цілковитою несподіванкою для наших рибалок , адже вони не перебували в "забороненій" зоні. "Коли я спілкувалася з нашим консулом, – розповідає Марина Федорович, – то поцікавилася, за скільки миль від нашого берега перебували рибалки. Мені відповіли: за дев'ять миль, а це – нейтральні води". Щоправда, в Азовському морі нейтральних вод нема, бо наші з Росією кордони не демарковані. Тож порушенням державного кордону фактично вважається причалювання судна вже до самого берега. Чи не означає це, що згодом у водах Азовського моря росіяни безкарно розстрілюватимуть наших громадян там, де їм захочеться? Мовляв, кордони не позначені, а офіційний Київ буде покірно мовчати… Якби дбав про територіальну цілісність держави, то демаркував би кордони з Росією в односторонньому порядку, як це, приміром, зробила Естонія.

"Позиція української влади обурює, – вважає Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь. – Коли росіяни вбили наших рибалок, вона мовчала, аби не прогнівити кремлівського зверхника перед святом Хрещення України-Русі (і що з того вийшло – приїхав, повівся як парвеню, плюнув і щез, слава Богу, з наших горизонтів. – **ред.**) Мовчить і тепер, коли поведінка Москви стала ще зухвалішою – вона порушила кримінальну справу проти своєї ж жертви. Свідка, якого не добили у морі, тепер хочуть запроторити за грати. Ні Президент України, ні Кабінет Міністрів на ситуацію не реагують. А мали б вимагати від Росії порушити кримінальну справу за фактом загибелі українських громадян, до якої безпосередньо причетні прикордонники РФ".

О. ДМИТРЕНКО

ВІТАННЯ

З НАГОДИ СВЯТА УРАЗА-БАЙРАМ

Шановні кримські татари, високоповажані представники Меджлісу, дорогі ветерани кримсько-татарського національного руху!

Конгрес Українських Націоналістів сердечно вітає Вас зі святом Ураза-Байрам! Для мусульман – це одне з найвеличніших свят Ісламу, яке завершує священний місяць Рамадан – місяць посту. Згідно з історією Ісламу в цей день БОГ послав пророкові Мухаммеду перші сури Корану.

Ваш народ упродовж багатьох років перебував у вигнанні, далеко від рідних домівок, пережив великі страждання, але зберіг свою Віру і не втрачав надію на повернення до Криму. Зараз Ви вільно і з великою радістю відзначаєте у своїх оселях величні мусульманські свята! Прийміть наші щирі вітання. Ид мурабак, салам, Ураза-Байрам!

Від щирого серця бажаємо щастя і процвітання кримсько-татарському народові.

Нехай благодать БОГА буде завжди з Вами!

З повагою
Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ОВВА!

ПРОПАЛА ДОШКА...

МЗС Росії надіслало Україні ноту. Підстава для "міжнародного скандалу" серйозна (це вам – не загибель мирних жителів, за якими полювали російські прикордонники в Азовському морі!) і "надважлива": пропала меморіальна дошка, присвячена царському міністру Столипіну, запеклому українофобу та антисеміту, тому самому, який клявся, що поки він – прем'єр Російської імперії, пам'ятника Тарасові Шевченку в Києві не буде. Дошку привіз до Києва Нікіта Міхалков, відомий кінорежисер і монархіст. Її начепили на будинок по вулиці Гончара. Декілька місяців тому дошка зникла, а спохопилися аж тепер. Правоохоронці навіть справу порушили – за фактом пропалої дошки і на вимогу РФ.

У Москві тим часом обурюються: що за дива творяться в Україні? Катерині II, яка на цих землях запровадила дикунське рабство з правом продажу кріпаків, обміну їх на майно і собак, розлучення сімей (Сталося це 1783 року, за три роки після того, як в Австрійській імперії панщину взагалі скасували, а рабство в Криму його хан ліквідував ще 1771 року), тепер вдячні одесити – потомственні кріпаки – поставили помпезний пам'ятник. Монументи Леніну, людиноненависнику й безбожникові, бовваніють у більшій частині обласних центрів (і в столиці!) України. Комуністи воздвигли погруддя Сталіна – із вдячності за Голодомор-геноцид і мільйони убієнних українців у концтаборах ГУЛАҐу, а хто посміє посягнути на "увічнення" диктатора, того влада суворо карає. А тут – пропав Столипін, якому позаріз потрібна була "вєлікая Россія", а не якісь там "потрясєнія", а в Києві – мовчок.

Тож у Кремлі здивувалися й обурилися, а російське МЗС подалося писати ноту протесту. На Банковій, схоже, прийняли протестний папір з благоговінням і вражені колоніальним синдромом чиновники заходилися шукати "зловмисників", які поцупили пропам'ятну дошку. А щоб Москву задобрити, ще й порушили кримінальну справу – за фактом. І сміх, і гріх…

З НАГОДИ 1025-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ-РУСІ

МОЛЕБЕНЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Під час хресної ходи

Незважаючи на жарку погоду та поважний вік – незабаром владиці виповниться 85 років – Предстоятель, Святійший Патріарх Філарет не тільки звершив понад двогодинну Божественну літургію, а й пройшов весь шлях ходу та очолив молебень біля пам'ятника князю Володимиру *(фото ліворуч)*.

Після завершення молебню Патріарх Філарет звернувся до всіх зі словом повчання. "Вчора тут Московський Патріархат звершував молебень для високоповажних державних осіб та гостей. А ми сьогодні звершили молебень для українського народу", – зазначив Патріарх під тривалі овації присутніх.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Він висловив упевненість, що недалекий той час, коли всі православні Церкви в Україні возз'єднаються в одну Помісну Православну Церкву. "Президент України, – наголосив Патріарх, – виступаючи з доповіддю у палаці "Україна", закликав православних до єднання. Це дуже важливо, що держава закликає Церкви об'єднатися. Є ще одна характерна риса. Президент підкреслив, що він не допустить втручання іноземних центрів у внутрішні діла не тільки України, а й Церков українських. І ми дуже вдячні за таку підтримку з боку Президента. Але повинні знати, що об'єднання залежить не від держави, а від нас, дорогі браття і сестри, від наших Церков. Сама держава об'єднати нас не може. Тому будемо йти один одному на зустріч, не ворогувати один з одним, особливо православні. А навпаки, пам'ятати слова Господа Ісуса Христа: "По тому будуть пізнавати, що ви мої учні, якщо будете мати любов між собою". Значить той, хто не має любові, той не є учеником Христа. А якщо він не учник Ісуса Христа, то він і не є правдивим християнином, а тільки по назві". Патріарх Філарет закликав боротися з гріхами в собі самих, а не в ближніх наших. Він закликав молитися, щоб "Господь привів нашу Православну Церкву до єдності та укріпив нашу Українську державу. І щоб наша Українська держава увійшла в Європейський союз, як у свій час увійшов у Європу святий Рівноапостольний князь Володимир".

"УКРАЇНСЬКА РУСЬ" – НЕ ПІАР-МАЙДАНЧИК

Україна відсвяткувала 1025-річчя Володимирового Хрещення.

Позірне домінування Путіна і Кіріла, демонстративні самонавіювання, що саме вони – справжні господарі історичної події, нівелювали духовну цінність цього свята, нав'язуючи йому політичне забарвлення і перетворюючи в такий собі піар-майданчик для російських вельмож. І ритуальна риторика Путіна про "єдіний народ", "наше общєє Отєчество – Вєлікую Русь", "православнословянскіє ценності", і "заклинання" глави Російської церкви викликали почуття незручності – за гостей, що так і не збагнули реального стану речей: вони перебувають у чужій хаті, де їм ніхто особливо не радіє, а їхня бундючність викликає хіба що іронічну зневагу. Скромність і почуття міри – доброчестя, які ще нікому не зашкодили. "Не пасує, – вважає відомий історик Олександр Палій, – авторитетові церкви чи то підлабузницьке, чи то блюзнірське порівняння російського керівництва з князем Володимиром. Так, московський патріарх Кіріл останні роки називає "другим хрещенням Русі". Якщо вірити російській газеті "Відомості", настоятель Києво-Печерської лаври Павло взагалі заявив Путіну, що "він подібний до князя Володимира". Це саме той Павло, який сказав журналістові, що прийшов питати про його "Мерседес" за мільйон: "Вдягни туфлі нормальні, ти одягнутий, як бомж". Ніж таке лизоблюдство, краще б уже Павло поцілував пантофлю – ВВП чи Кіріла – чию дозволять…

Оскільки московські гості переконані, що все в Україні підпорядковане певній політичній кон'юнктурі, то лейтмотивом ідеології, яку вони безпардонно нав'язували під час святкування, були месиджі: Захід нам не указ, як і його цінності, у нас свій спільний шлях, що в перекладі на путінську ідею фікс означало: Україна в жодному разі не має бути в Європі, і навіть якщо її не поглине Росія, має залишатися в зоні її впливу. Втім, навряд чи зауважив ВВП красномовну обмовку свого київського колеги про "Українську Русь", яка без зайвих слів розставила такі природні й очевидні акценти. І якщо вони й досі не пробилися до свідомості більшості наших владоможців, то це від несусвітнього неуцтва…

Та Путін прибув в Україну не для молитви за її боголюбивий народ. Принаймні це чиновники на Банковій мали б збагнути й зробити свято Хрещення України-Русі своїм, питомо українським, а не віддавати його на відкуп "московським людям", за що ті відповідають їм демонстративним презирством. Утім, чи можна ображатися на примітивні "витівки" та словесні рефлексії особи, не обтяженої ні шляхетною вдачею, ні аристократизмом духу… Дріб'язково мстивий характер ВВП часто спонукає його до безпардонних вчинків, над якими потішаються люди. Цього разу Путін вирішив вчергове продемонструвати кого він по-справжньому шанує (ВВП полюбляє повторюватися, приміром, під час Помаранчевої революції він не раз, а тричі вітав Януковича з перемогою) і, побесідувавши з Президентом України хвилин п'ятнадцять, подався до свого кума (це вже було – в Криму). В.Медведчук саме нав'язував "український вибір" у вигляді конференції на надзвичайно "актуальну" тему "Православно-слов'янські цінності – основа цивілізаційного вибору України". Зайве переповідати, які цінності пропонує сповідувати Україні Путін. А от версії його "підстреленого" демаршу, принаймні дві з них, можна згадати. Одна з них – проста, як трамвайна лінія. Буцімто ВВП готує Медведчука в президенти, для чого, мовляв, з російської казни уже відпущено "неміряно" коштів, на які функціонують холдинг "Медіа-інвест груп" і газета "Вести". Версія малоймовірна, оскільки симпатиків Медведчука в Україні – нуль з мінусом, тож демонстративні реверанси в його бік самого ВВП опускають нижче каналізації, а він все-таки не самогубця. Друга версія: Путін сприяє Януковичу перемогти на президентських виборах 2015 року, свідомо провокуючи в українців співчуття до Віктора Федоровича. А далі, переповнений вдячністю та постколоніальними комплексами, Янукович зробить усе, що накаже ВВП, у тому числі, "здасть" Україну на поглинання Росії. Втім, такі версії могли народитися лише в суспільстві, яке сподівається від влади найгіршого – зради Батьківщини. Підґрунтя для цього є: хоч би й пасквіль 148-ми нардепів-зрадників…

Сторінку підготувала
Марія БАЗЕЛЮК

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

МОМЕНТ ІСТИНИ

СТЕПАН БАНДЕРА:

епізоди революційної боротьби

Ігор ЛОСЄВ,
кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НаУКМА

80 років тому Степан Бандера був призначений крайовим провідником ОУН і крайовим комендантом УВО на західноукраїнських землях. Це стало закономірним результатом усієї попередньої діяльності цієї у той час молодої (1909 року народження), але надзвичайно енергійної, ділової і харизматичної особистості, чия відданість українській справі не викликала сумнівів ані у друзів, ані у ворогів. Активний учасник "Пласту" (і його дитячих, і юнацьких, і дорослих формацій), діяч студентського руху, член підпільної ОУН… Він справив своїми якостями велике враження на лідера ОУН й УВО полковника Євгена Коновальця. Тож 1932 року Бандера стає заступником крайового провідника, у грудні того ж року – виконувачем обов'язків провідника, а в середині 1933 року – крайовим провідником, фактично – другою людиною у всій Організації.

Сьогодні, коли на українських націоналістів та особисто на Степана Бандеру знову намагаються, як то кажуть, "навісити всіх собак" і показати борців за свободу України бездумними зарізяками та зграями бандитів, варто згадати ті обставини, в яких формувалися особистості цих націоналістів, ранні етапи боротьби Бандери та його генерації за волю своєї країни.

На якому ґрунті зріс український радикальний націоналізм?

Галичина на той час із відсталої австрійської провінції з етнічним домінуванням поляків, з території, основну масу населення якої польські шовіністи зневажливо називали нацією "попів та хлопів", уже перетворилася на український П'ємонт, вогнище національного духу, де відбувалися активні процеси національного самоусвідомлення. Значну роль у підготовці таких процесів протягом XIX століття відіграла національна релігійна інтелігенція. Хоча в її середовищі було чимало представників так званого москвофільства, ідеології орієнтації на Російську імперію, проте було значно більше народовців – ідейних предтеч українського націоналізму, які вважали українців окремим цілісним народом, а не відгалуженням російського етносу, як думали їхні опоненти з москвофільського табору.

Галицький поет Василь Пачовський навіть написав вірш "Сфінкс Європи", що став для народовців програмовим:

Та мій дух, хоч вами клятий,
Вічно бодрий, все завзятий,
Не полягне й не умре,
Аж Росію розідре:
Так на двоє, так на двоє,
Москва то є, а ми – то є.

Народовці здобули історичну перемогу над москвофілами на теренах Галичини, після чого москвофільство існувало там як абсолютно маргінальна течія. Саме до народовського напряму галицької релігійної інтелігенції належав батько Степана панотець Андрій Бандера. Коли постала Західно-Українська Народна Республіка, він зголосився добровільно до Української галицької армії, де став капеланом.

Щоб зрозуміти, у якому духовному середовищі виховувався і формувався майбутній провідник українських націоналістів, варто прочитати рядки літописця ОУН-УПА Петра Мірчука:

"*Тоді-то, десятилітнім хлопцем, Степан Бандера вперше побачив захопливу велич відродження нації. Він бачив, з яким святковим піднесенням духа, з якою увагою і побожністю підносили українські селяни вгору синьо-жовтий прапор, символ відновленої на західноукраїнських землях 1 листопада 1918 року Української держави, з якою рішучістю присягали вони бути вірними і добрими громадянами Української держави й захищати її своїми грудьми перед всяким ворогом. Бачив, як охоче ставали українські селяни в ряди української армії й відходили на фронт, як мужньо приймали розлуку, може, і назавжди, із своїми мужами українські жінки, з гордістю пояснюючи своїм дітям, що їхній батько іде воювати за Україну. Ця зворушлива і велична картина відродження країни, відновлення української державності врізалась глибоко в молоду душу Степана Бандери, як і багатьох інших його сучасників, та витиснула свою печать на його духовності*".

> *"Ми, польські народовці, маємо обов'язок найголосніше казати про те, що існує український народ, що він живе і бореться за своє право на життя. Саме ми мусимо розуміти й цінити геройчне зусилля українського народу, який протягом сотень років не має своєї державності, що його русифікують, полонізують, роздирають, а він завжди триває. Хай українських націоналістів буде тільки жменька, проте напруження жертовності, посвяти й геройзму тієї жменьки таке наявне велике, що його вистачає не лише на те, щоб воскресити, а навіть створити націю".*

А потім були довгі роки важкого для українців панування переможного польського шовінізму. Саме в Галичині 1920 року колишні (проте самі вони не вважали себе колишніми) старшини армії УНР та Української галицької армії створили Українську військову організацію – УВО, попередницю ОУН. Ними керували біль поразки й нестримне прагнення за будь-яку ціну вибороти державну незалежність для свого народу.

Однією з найголовніших причин поразки національно-визвольних змагань 1918–1921 років вони вважали нездатність Центральної Ради й урядів УНР до ефективної роботи в умовах гострого протистояння з боку зовнішніх і внутрішніх супротивників. Нескінченні чвари й інтриги депутатів Центральної Ради, демагогічна балаканина, безвідповідальність тощо переконали військовиків у тому, що тільки організація, збудована на активному жертовному патріотизмі ("Здобудеш Українську Державу або загинеш у боротьбі за неї") та на залізній армійській дисципліні, здатна повернути українцям утрачену державу. Ці засади стають ідейно-етичною основою ОУН, що виникла 1929 року.

Партизанська боротьба проти окупантів та її розголос

Під керівництвом Бандери ОУН на Галичині активізує традиційні вже пропагандистські кампанії і розпочинає серію каральних акцій проти представників польської окупаційної влади. Зокрема, у 1934 році бойовик ОУН Григорій Мацейко у Варшаві вбив польського міністра внутрішніх справ, генерала Броніслава Пєрацького, відповідального за державний терор проти українців під час так званої "пацифікації". Після цього проти Бандери та його соратників відбувся судовий процес, що справив величезний вплив на свідомість і українського, і польського суспільства. Зокрема, польське видання Wiadomosci Literackie 15 грудня 1935 року опублікувало статтю Ксаверія Прушинського, де говорилося:

"*Ті люди вбили, бажаючи служити справі свого народу. Ми не думаємо, що таким способом вони їй добре служили. Успішно служать вони їй щойно тепер: три четвертини польської преси, що протягом сімнадцяти років не хотіли знати слова "український", протягом цих трьох тижнів навчилися цього слова і вже його не забудуть. А люди, які не писали інакше, як про "гайдамаків", сьогодні соромляться того дурного баналу… 17 років товкмачили нам, що поширювання, навіть з допомогою насильства, на окраїнах польської мови є рівнозначним із поширюванням польськості, прищіплюванням любові до Польщі. А ось тут ці люди, хоч знають польську мову, не хочуть говорити по-польськи… Вчили нас, що ціла та "Україна" є штучним твором, яке зникне з останніми слідами австрійської держави, твором якої вона була. А тим часом – це та "Україна" своєю ненавистю до нас бухає сьогодні сильніше, ніж за тих давніх, неспокійних часів… Треба, щоб усі в Польщі застановилися над загадкою тих контрастів. Звідомлення з процесу друкують всі щоденники в Польщі. Треба, щоб ми довгою чергою пройшли попри лаву обвинувачених, щоб заглянули глибоко в очі цих хлопців. Це мусіло бути щось важливе, коли уклад взаємин двох сусідніх народів і роль держави зуміли знищити в цих людей захоплення молодістю й життям і замість того зродити думку про вбивання та самопожертву… Це не хлопчики, що не мали грошей на кіно й на горілку. Це хлопець, в душі якого вкорінилась щороку пригадувана ненависть листопадових днів, горда погорда до польської "вищості" і до заперечування йому навіть права на національне ім'я*".

А орган польських народовців Prosto z mostu надрукував статтю "Справа найважливіша з важливих", у якій наголошувалося:

"*Ми, польські народовці, маємо обов'язок найголосніше казати про те, що існує український народ, що він живе і бореться за своє право на життя. Саме ми мусимо розуміти й цінити геройчне зусилля українського народу, який протягом сотень років не має своєї державності, що його русифікують, полонізують, роздирають, а він завжди триває. Хай українських націоналістів буде тільки жменька, проте напруження жертовності, посвяти й геройзму тієї жменьки таке наявне велике, що його вистачає не лише на те, щоб воскресити, а навіть створити націю*".

На цьому судовому процесі Степана Бандеру було засуджено до смертної кари, яку замінили довічним ув'язненням. Під час німецько-польської війни 1939 року він вийшов із польської в'язниці й очолив революційне крило ОУН. Та це вже була інша доба, і дідя у ній уже інший Бандера – той, що стояв на краю смерті і пройшов випробування тюрмою.

Мазепинці, петлюрівці, бандерівці…

Як відомо, ідейно-політичні опоненти визвольних змагань українців були схильні ототожнювати цю боротьбу за державну незалежність з найбільш яскравими та символічними постатями національного опору. Тому протягом майже двох століть прихильників усамостійнення України називали мазепинцями, на початку XX століття – петлюрівцями і з половини минулого століття й до наших днів – бандерівцями.

У сучасному українському суспільстві писати про Бандеру важко, бо склалися два дискурси, що існують незалежно один від одного. Перший притаманний патріотичному українському середовищу, де Степан Бандера – легендарний лицар нації без страху й докору, другий поширений у тих колах, де до державної незалежності України ставляться вельми стримано, принаймні – не сприймають її як найвищу цінність.

Можна одразу ж зазначити, що послідовні прихильники самостійності України сприймають Степана Бандеру однозначно позитивно. Супротивники своє ставлення до самостійності переносять також на особистість лідера революційної ОУН.

Проте в Україні вже виникає, хоча й не дуже швидко, тенденція формування науково-об'єктивного дискурсу щодо Степана Бандери і того громадсько-політичного руху, тієї ідеології та політичної практики, символом яких він став. Звісно, все це відбувається нелегко, адже ще живі традиції радянського агітпропу, що вважав за краще апелювати не до розуму і здорового глузду людини, а до підозри, страху й упередженості.

Упередженість формувалася величезною і всеохопною пропагандистською машиною, так само як і підсвідомий страх перед таємничою і жахливою силою, що називалася "бандерівці". Про цих людей майже півстоліття поширювалися відомості, що нагадували серіал-трилер, такі собі фільми жахів про патологічних садистів-вурдалаків, які своєю жорстокістю й звірствами перевершували гестапівців і навіть слідчих НКВС. Немає ліку жахалкам, що їх невтомно продукував агітпроп (і, до речі, продукує й зараз, однак уже з меншим успіхом, оскільки втрачено можливість терору проти інакодумців і тих, хто сумнівається у правдивості пропагандистської продукції), де на тлі "жахливих бандерівців" їхні вороги зі складу НКВС-МДБ-КДБ автоматично розглядались як "світочі гуманізму і людинолюбства".

Але, попри все це, в історії українського народу постать Степана Бандери у політичному сенсі й дотепер залишається живою та спричиняє безліч дискусій, що припиняться лише тоді, коли в Україні буде досягнуто остаточного консенсусу щодо її державної незалежності. Принаймні, і сьогодні Степан Бандера є найяскравішим символом української державної самостійності в її найбільш безкомпромісній формі.

Радіо "Свобода"

ДУМКИ З ПРИВОДУ

КОЛИ ВЛАДА НЕ МАЄ ДОВІРИ

"Ми публічно заявляли, що політика – це не роль священика. Якщо священик відчуває, що він хоче бути депутатом, то це значить, що він не розуміє, в чому полягає його місія, – заявив Глава УГКЦ Святослав Шевчук в інтерв'ю УНІАН. – Чому сьогодні з боку держави така увага до церкви? Думаю, це є спроба, до певної міри, знайти собі державну церкву. Бо сьогодні в Україні є криза влади, ми це бачимо".

"Якщо порівняти рівень довіри, який існує до владних механізмів, і рівень довіри, який існує до церкви, то побачимо, що це – непівмірні величини. Тому держава хоче, шукає державну церкву суто, я б сказав, з корисливою метою. І тому церква повинна не піддатися, повинна зберегти свою свободу, інакше вона буде так само дискредитована, як сьогодні дискредитовані структури влади", – вважає він. За його словами, "церква повинна дати сенс, новий сенс для служіння влади".

"І тільки потім ці державні структури можуть пережити свій ренесанс. Не тоді, коли вони підпорядкують собі церкву, ні. А коли вони її послухають. Коли той, хто йде до влади, буде розуміти, що його метою є не зберегти свій капітал, створити якийсь окремий суперзахист для свого бізнесу, ні. Повинно бути, щоб людина, йдучи до влади, хотіла послужити комусь, пожертвувати чимось для свого ближнього", – відзначає Глава УГКЦ.

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

Василь БАРКА: "ВСЕ ЗМІНИТЬСЯ, ЩОБ ЗДІЙСНИТИ СОНЯЧНИЙ ЗАКОН"

До 105-ї річниці з дня народження і 10-ї – відходу у Вічність

"ОГЛЯНЬМОСЬ НА СВОЄ СЕРЦЕ"

У вилученому Табачником з шкільної програми "Жовтому князі" є епізод: головний герой Мирон Дмитрович Катранник звертається до священика із скаргою на те, що після почутих більшовицьких промов у сільраді, хоч на одинці з собою, хоч у розмовах з людьми – в голову лізе "кляте марення", "випасені обличчя", "колосальна безрога червона партія із вимазаними боками і писком, ногами і вухами…"

Я себе ловлю на думці, що як подивлюсь новини по телевізору чи політичні шоу, типу Шустера, мені як Катраннику – голова сільради Отроходін і комуністи у вигляді ящурів, гайворонів і круків, ввижаються рогаті і безрогі табачники, колесніченки, беркути, тітушки з роззявленими пащами і червоними зубними гостряками… І це, насправді, страшенно виводить з рівноваги і каламутить думки.

Священик на питання Мирона Дмитровича "Що це? І що робити?" відповідає, що той "спокусився про звіра" – саме не звіром: "– Не ним, а про нього; це – друга річ. Об чім, а не чим." І радить: " Стережіть серце і не впускайте оману, воюйте з нею!"

Отож якби-то воювати з власною "нечистю", тою, що в самій собі – не в інших… Якби-то дослухатися до священика: "Верніться в повну смиренність і живіть любов'ю, як світлом: до всіх, до Бога найбільше. І моліться в кожну хвилину. Молитва – найдужча сила на землі".

І не шукати плати, мов грошей, за своє прямування, беручи за приклад автора "Жовтого князя", в романі якого немає ненависті до ворогів, лише до скупчення гріхів, через які виник і розвинувся комунізм, як паразитична психічна і генетична хвороба.

Від легіону бісів, які вигнав з чоловіка Ісус Христос у свиней на землі Гадамарській, походить, на думку Василя Барки, всякий тоталітарний устрій. Перемогти ж тоталітаризм, корупцію, насильство, будь-які прояви Зла, можна лише в парадигмі Добра, починаючи з себе.

Чи не тому й вилучено було "Жовтого князя" з програми, щоб не почули і не замислилися нові покоління українців над головними причинами наших національних трагедій: " Огляньмось на своє серце! Гризня, огнем дихаєм чи байдужістю. Заздрим і осміюєм, лаєм чорно і шкодим ближньому, як змії: без каяття, ніби так і треба. Хочем упертістю пересилити Бога. Вийдем із церкви, і знов живем, як погани: в ненависті. А свята любов – від серця Божого; чи живем любов'ю? Ні!"

ЩАСТЯ МАТИ БОЖУ ПОМІЧ

Те, що ми не живемо сьогодні любов'ю, не треба доводити: достатньо вийти на вулицю, увімкнути телевізор чи заглянути в інтернет, або ж почитати щось з наших культових молодих літераторів, які "образно віддзеркалюють" дійсність. Та що там у задзеркаллі дійсності – у найпершій і наймогутнішій сфері Сонця в небі – це спроможні бачити письменники майбутнього, для яких головним критерієм творчості є і буде Святе Письмо.

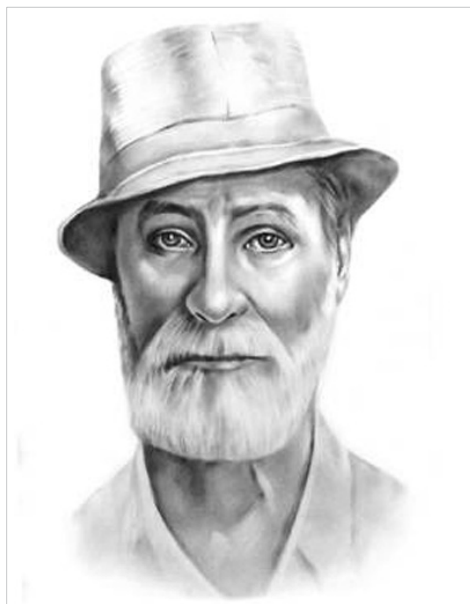
Власне і своє життя присвятив Василь Барка тому, щоб "відбудувати в українській культурі високу й світлу сферу духовних скарбів", "доглибинно реформувати художні способи українського письменства, в нових оригінальних строях, із власне українською прикметністю мистецтва, як національного". Унікальність Василя Барки в тому, що це людина, яка заради місії митця відмовилася від самої себе. Тому саме в його поезії можна знайти те, що зараз найбільше потребує наше суспільство, нація.

В одному із останніх інтерв'ю письменник наголошував: "Я приходжу до кінця днів своїх, не маючи нічого з матеріальних речей, навіть телевізора… Але я щасливий, бо маю Божу поміч написати твори, про які мріяв, і знаю, що вони будуть значною допомогою в духовному житті мого народу, особливо в майбутньому. Мої книжки застерігають від духовної сліпоти, блукань суспільної думки в світоглядних пошуках". Він вірив, що "Все зміниться! Буде без насильства, злиднів, неправди… Бо – на землі Сонце…Так, як Сонце в небі, Євангеліє в серці. Наймогутніше. Сяйво від нього – в сфері, що найперша. Все буде як воно каже… Все зміниться, щоб здійснити сонячний закон" (з есею "Жайворонкові джерела").

З КОЖНОЮ ГРОЗОЮ СУДЬБИ ДУЖЧІ

16 липня 1908 р у с. Солониця (на хуторі Кошелика)Лубенського району, на Полтавщині, в родині Костянтина та Марії Очеретьків народився наймолодший син Василь. Батько тоді щойно повернувся з російсько-японської війни, де служив у козачій частині. Жили вони на відлюдді, над Ромаданівським шляхом, де колись орудував Чіпка з роману Панаса Мирного. Місця дійсно були мало безпечні. І козакові Очерету час від часу доводилося відстрілюватися від степових розбишак. Можна лише уявити, як через цей химерний степ на хутір Миколаївку ходив до трикласної початкової школи семирічний Василь. Тоді ж сталося лихо. Граючись, хлопець підсковзнувся і упав з кручі. Лікар констатував смерть. На щастя, це була смерть клінічна, і дитя вижило. Але можливо цей екстремальний досвід перебування між життям і смертю відіграв свою роль у формуванні його світобачення.

У 1916 році батька знов мобілізували на війну з Німеччиною. З Першої Світової він повернувся із пробитою ногою і пошкодженим хребтом. На лікування пішли гроші від продажу хати і земельного наділу. Переїхали до Лубен. Жили в сараї на дворищі купця другої гільдії – в нього батько колись, ставивши хату, купував будівельний матеріал. У 1917 році він взяв у кредит хату на узліссі за Лубнами. Усі троє брати – Олександр, Іван і Василь вчились у духовному училищі, бо це було давнім козацьким привілеєм, на відміну від гімназії, – не платити за навчання в ньому гроші. Батько працював спершу як тесляр в артілі "Увечный воин"; потім став брати на обробіток і догляд запущені сади – за третину врожаю. Барка згадує: "Раз ми доглядали сад вдови; її чоловіка, старшину з армії УНР, під

час вечірнього відходу з міста, при наступі червоноармійців, вбито на брамі. Вдова весь час носила чорний одяг – в жалобі по ньому. Одного дня, коли я стеріг сад, вона дала переглядати дві книги: "Гайдамаки" Шевченка – з ілюстраціями Сластіона і "Божественну комедію" Данте – з ілюстраціями Доре. "Гайдамаки" прочиталися легко, з цікавістю; але "Божественна комедія" зосталася більшою частиною незрозуміла, тільки чудові ілюстрації ввели в цілий світ надзвичайних подій і запам'яталися назавжди: так само, як постійні розмови батька з його приятелями – про його улюблену книгу, "Апокаліпсис", про значення приходу кожного ангела і кожного звіра." На початку двадцятих Костянтина Очерета поставили інструктором в майстернях, що виробляли спорядження для коней (постачалася сідлами та уздечками армія Будьонного). У потязі, коли відправляв сідла на фронт, занедужав на тиф. Два роки був прикутий до ліжка. "Була нужда і голод. – згадує письменник. – Тоді я помандрував найматися на працю по селах і приносив "натуральний" заробіток. То гіркий час; але водночас – добра школа побуту, школа життя з багатствами народних говірок. Повно драм людських. Живі перекази. Щедра природа. Різноманітність селянських характерів. Хоч робота тяжка: від сонця до сонця. Неділями ж пасучи коні в степах, багато читав; приносив книги з міста, позичаючи в приятелів. В останню зиму наймів почав ходити в школу до міста – за вісім верст. Вставати доводилося рано: зробити що треба і встигнути до школи, хоч би й наставали сніжні бурі. Зворотна дорога бувала і в темряві; і треба було впоратися коло коней і волів."

СУДНА ДОРОГА

Закінчував Василь вже не бурсу, а переформовану із неї трудову школу. Після школи вступив на вчительські курси, які через рік перетворилися на педагогічний технікум. Закінчив його у 1927 році за фахом учителя математики і фізики. Вибір точних наук зробив під впливом старшого брата Олександра, який пізніше став автором першого в СРСР підручника з фотограметрії й професором математики.

Та улюбленим предметом Василя була література. Він захоплювався творчістю Г.Сковороди, Т.Шевченка, І.Франка, Ф.Достоєвського, М.Коцюбинського, В.Стефаника та ін. По закінченні технікуму його послали в дуже глуху Сьому Роту, шахтарський "посьолок", що одночасно числився як село Нижнє, за якусь версту від шахти "Тошківка": між високими крейдяними горами і нижчими – із звичайних скель, на березі Дінця. Сьома Рота, лежачи в міжгір'ї, втопала або в чорний дим від шахти, або в білу куряву, несену з крейдяних верхів'їв. Нещасливі випадки в підземеллі, пияцтво і "поножовщина" були звичайним явищем, і завжди вранці на вулицях знаходили трупи. Учні спочатку ставилися вороже до нового вчителя, але скоро привикли і подружилися. Однак довго у школі Барка не затримався. Молодий учитель вступає в гострий конфлікт з місцевими партійцями, назвавши їх на батьківських зборах злочинцями за те, що розкрадали і привласнювали все, що надходило до кооперативу для дітей, які часто хворіли, бігаючи босими по снігу. Влада самовільно ув'язнила учителя, оголосила божевільним. На щастя, молода жінка – психоневролог не підтвердила цей діагноз. Товариш порадив утікати з України.

Так у 1928 році Барка опиняється в Краснодарі. Закінчує тут філологічний факультет підінституту. Поступає в аспірантуру. Працює над дисертацією про стиль "Божественної комедії" Данте. Тут він починає писати вірші. Деякий час працює науковим співробітником у художньому музеї, водночас створюючи розділи з фахових аспірантських курсів. Але служба в музеї закінчилася трагічно: письменника було заарештовано й віддано під суд. У музеї служба скінчилась катастрофою з відданням під суд. Про цей факт Барка згадує так:"Хоч достатніх причин до того не було; я з фонду, визначивши дані про картини, включив в експозицію естамп Дюрера: "Чоловік смутку" (бичування Христа), копію А. Іванова (автора "Явління Христа народові") – з картини Веронезе "Пієта", гарні копії з Рафаелевої "Мадонни з святим Ґеорґієм"; з "Ночі" ("Різдва") Кореджіо; та ряд інших картин, справжньої мистецької вартості, з релігійними сюжетами. Для суду формула обвинувачення була: "контрреволюційне оформлення художнього музею". Тільки коли раптом у Кремлі змінився тон і почалися нагінки на "спрощенців", що збіднюють збірки класичного малярства в музеях, – прийшов і мій порятунок."

МИ САМОКРАДІЖНІ, СОНЦЯ ОДЯГ СКИНУЛИ…

1929 року у харківському журналі "Червоний шлях" за рекомендаціями Павла Тичини, вийшли перші вірші Василя Очерета. Це був перший псевдонім, який став його офіційним прізвищем і прізвищем сина. А 1930 р. було видано його першу поетичну збірку "Шляхи", оцінену в Україні як "вилазку класового ворога", вияв "буржуазного націоналізму", бо не було в ній революційного пафосу, а передано душевні відчуття звичайного українця. Із перевиховною метою невдовзі його послали на завод "Красноліт" набиратися пролетарського духу, після чого поет скомпонував книжку "Цехи" (1932). Цього разу відгуки були майже прихильні: вірші ідеологічно правильні, зі зрозумілим "виробничим сюжетом". Але цього досвіду самоомани було для поета досить, щоби більше ніколи не ганьбити свого імені.

На початку тридцятих років у Краснодарі Василь познайомився з красунею-черкешенкою (адигейкою) Натхо Довлетхан. Одружилися 1932-го, наступного року народився син Юрій. Натхо писала п'єси, стала директором театрального технікуму, вчилася на режисера в Москві, грала в театрі в Майкопі. А Василь на початку 1941 року захистив у Москві кандидатську дисертацію про стильові особливості "Божественної комедії" Данте.

ЧОМУ БАРКА?

З початком війни В. Барка пішов добровольцем у "народне ополчення", хоча мав можливість бути звільненим за станом здоров'я.

Під час одного з наступів німців у 1942 р. був тяжко поранений. Виходили його, незважаючи на ризик, чужі люди. Німці загрожували покаранням за допомогу пораненим радянським воїнам; а з радянських літаків скидали попередження, що всі, хто залишився живий після бою з німцями, – "зрадники Батьківщини". В. Барка опинився між двома вогнями і вирішив порвати з "режимом". Видужавши, працював на свічній фабриці, коректором у місцевій газеті "Кубань". Вернулася дружина з сином: їх евакували разом із шкільним персоналом на Кавказ.

У 1943 р. було оголошено мобілізацію всіх чоловіків на роботи в Німеччину. Війна назавжди розлучає В. Барку з рідними. У важкому зимовому переході поет писав вірші, більшість з яких загубилися. Цього ж року він обрав собі

псевдонім, дивлячись на барки, які розвантажував, і порівнюючи себе з ними ("тягнуться по річці туди-сюди, несучи на собі те, що людям потрібне". Полонені пішки переходили через Дніпро, при Дніпрельстані, що його тоді ремонтували італійці. Далі зупинка була в Білій Церкві, Києві, Варшаві (тут "санітарна обробка"); і зрештою прибули в Берлін. "Там потрібен був коректор до друкарні українського видавництва, – згадує Барка, – і його адміністрація дістала дозвіл взяти мене. "Після лютости фронтових просторів і жорстокости німецького врядування на Сході – надзвичайно вразив характер життя в самій Німеччині: люди в основній множині своїй чемні і уважні, феноменально працьовиті і тверді в обіцянках, спочутливі, невтомні в збереженні чистоти і ладу: це було величезне добре відкриття для мене – там, серед звичайного населення, в таких незвичайних обставинах палаючого Берліна, я знайшов мою омріяну "фавстівську" Європу."

"СВІТ – ЧИСТИЙ, ЯК СЛЬОЗА; І ЯК ДИТЯ – СЛУХНЯНИЙ САД..."

Тоді він написав багато віршів, що ввійшли до збірок "Апостоли" (1946) і "Білий світ" (1947), надрукованих у Німеччині. Про той "ваймарський період" життя Барки його близький товариш Ю. Корибут згадує ось так: "О шостій годині ранку, навесні, ходив він до парку, де попід горою стоїть літній будиночок Ґете, і, слухаючи різноголосих виспівів пташок, складав свої вірші в росі, над потоком, в якому самотник і фантазер принагідно прав свою сорочку". Тому не дивно, що в них зовсім нема зневіри й розпачу! Саме в діпівські часи писалися такі рядки, як ось ці, з поеми "Цареборець": "Світ – чистий, як сльоза; і як дитя – слухняний сад..." Найдорогоціннішим придбанням цього берлінсько-веймарського періоду була Біблія в перекладі Куліша: її подарував Барці визначний наш артист-маляр Едвард Козак. Писав також есеї: частину їх включив тепер у книжку "Земля садівничих". У 1945 р., після розгрому Берліна разом з іншими вигнанцями-втікачами письменник здійснив 1000-кілометровий перехід до Авсбурга в табір "Діпі" (табір для переміщених осіб). Ночував у ящику, терпів незгоди. Розпочав перший прозовий роман "Рай", який вийшов у Нью-Йорку в 1953 р.

БАРЧИНА ОБІТОВАННА ЗЕМЛЯ

Бандерівці запропонували поету нелегально перетнути кордон Франції, переконали, що там певно буде праця в українській школі. Барка сам себе називав "парижоманом", перекладав французьких символістів, любив їхнє мистецтво. "Французька поліція зловила в потязі, що йшов на Париж. Нас судили і посадили до в'язниці. Я не мав вибору і йшов без найменшого недоброго наміру, без жодної прихованої цілі, просто – з відчаю, як рятується людина, що позбавлена роками всього, хотіла кудись вибитися з останньою іскрою надії: про творчість." Коли ж до ДіПі прийшов офіційний дозвіл на переїзд до Франції, Барка його зігнорував, обравши нелегкий переїзд до Америки. І не помилився, бо для омріяної творчості вона стала для нього "землею обетованною". Під час переїзду він складає книгу лірики "Океан", що у німецькому перекладі вийшла під назвою "Трояндний роман"(1957). За нею будуть "Псалом голубиного поля" (1958), "Океан" у двох книгах (1959). З 1950 р. працював над історією української літератури, видав окремі частини під назвами "Хліборобський Орфей, або Кларнетизм", "Правда Кобзаря" (1961).

У Нью-Йорку Василеві Барці вдалося влаштуватися санітаром у шпиталі, що був під опікою французьких черниць ордена св. Христа. Це дало змогу жити трохи краще, мати тимчасове помешкання. Там же в 1956 р. його якимсь дивом знайшла страшна звістка про смерть дружини Довлетхан..

Протягом 1958–1961 рр. В.Барка працював над романом "Жовтий князь", який був опублікований 1963 р. Серед чисельних відгуків привертає увагу матеріал з паризького часопису "Ле Монд" (1967 р.), в якому "Жовтий князь" названо найкращим твором у повоєнній Європі на одну з найважчих тем. 1981 року французькою мовою для одного з престижних видавництв його переклала Ольга Яворська.

Писав релігійно-філософські та літературознавчі есе, переклав. Найперше – це переклад за оригінальними текстами у 1963 р. "Апокаліпсиса", переклад "Короля Ліра" В. Шекспіра (1969), уривків із "Божественної комедії" Данте (1978).

Кілька років працював редактором на радіостанції "Свобода". Його недільні оповіді про Святе Письмо і Церкву увійшли до збірки "Вершник неба" (1965)

До шістдесятиріччя поета було видано збірку "Лірник" (1968); далі – "Царство" (1979), роман у віршах "Свідок для сонця шестикрилих" (1981).

Протягом 1969–1988 рр. письменник працював над романом-притчею "Спокутник і ключі землі" (про життя українців в Америці). В цей час вийшла епічна поема "Судний степ", драматична поема в двох томах "Кавказ" (Київ, 1993). Ці твори В.Барка вважав найголовнішими у своєму художньому доробку.

Він жив ідеєю "білого чернецтва" – тобто служив Богові сам, поза монастирем. Знав кілька мов, а писав тільки українською, що теж було подвигом, адже в Америці не здобудешся на великі наклади українських книг.

ВСЕ, ЩО ЗРІДНЕНЕ ВІД СЕРЦЯ – ВІЧНЕ

Останні 28 років свого життя Василь Барка провів у мальовничому курортному містечку Ґлен Спей, що на півночі Нью-Йорку. Довгий час він мешкав у химерній споруді, що колись була водонапірною вежою – справжня вежа зі слонової кості! Тамтешні мешканці називали його "святим чоловіком".Розповідали, що він по-дитячому радіє найбільшому Божому дару – життю, фанатично вірить у перемогу добра, світла, воскресіння духовності, України: "А чого тут журитися?.. Україна відродиться – і вже відроджується, бо вона саме й належить до структур, милих Богові"

11 квітня 2003 року в притулку для інвалідів гірського містечка Ліберті (США) Василь Барка відійшов у вічність.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

ДО 80-Х РОКОВИН ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ

ЧОМУ БУВ ГОЛОД В УКРАЇНІ В 20-х І 40-х РОКАХ XX ст.,

або Прелюдія до голокосту 1932–33 років

Єльцин, застав хохлов накормить Москву!
Лозунг 90-х років

Перша світова війна прокотилася тяжким тараном через Україну, фронти переорали снарядами нашу землю і пограбували людей, знищили господарку, але голоду, від якого гинули масово люди, таки не було. Чому ж тоді був голод після війни?

Хоч на російських землях Перша світова війна властиво не відбувалася, та із захопленням у Росії влади большовиками в містах європейської Росії настав голод. У грудні 1917 року Совнарком РФССР під керівництвом В. Леніна "підрахував", що в Україні є 500 000 000 пудів "лишків зерна", це близько 750 тисяч тонн.

(Бачите, не мали ані орбітальних сателітів, ані інтернету, однак в Петрограді, за тисячу кілометрів від України, просвітили наші магазини у кожного господаря, зважили і підрахували наше зерно!)

20 грудня 1917 року Ленін призначає Г.Орджонікідзе надзвичайним комісаром "Району України" (!?). У січні і лютому 1918 року він поїхав до Харкова, Катеринослава, Кіровограда, Одеси, Миколаєва, Херсона, Полтави з продотрядами і керував грабунком тих "лишків зерна" і висиланням їх до Росії. Товариш комісар мусив добре потрудитися, бо 3 лютого 1918 року Ленін пише йому: "Від душі дякую за енергійні заходи в продовольчій справі. Продовжуйте, ради бога, з усієї сили добувати продовольство, організувати спішно зсипку хліба, щоб встигнути налагодити постачання до бездоріжжя".

А було таки за що дякувати комісарові "району України". Він наказав, щоб у містах Харківської області не робили запасів більше, ніж на два тижні.У грудні 1917 р. і січні 1918 р. тільки в Ізюмському повіті було реквізовано і відправлено в Росію 740 000 пудів зерна (приблизно 1200 тонн).

23 січня 1918 р. Нарком по продовольству повідомляв В.Леніна, що з Полтавської області на 18 січня відправлено до Петрограду 30 вагонів пшениці, в Москву — 30 вагонів пшеничного і житнього борошна і по 29 вагонів – у Новгородську, Смоленську і Владімірську губернії.

18 січня 1918 р. з Чернігівщини до Петрограда і Західного Фронту відправлено 140 вагонів цукру.

З 18 лютого по 9 березня 1918 року тільки з Херсонської області до Росії вивезено 1090 вагонів збіжжя.

Дуже цікаву статистику про вивіз хліба з України до Росії знаходимо в телеграфних повідомленнях комісара Харківського залізничного вузла: 19 лютого 1918 р. відправлено 2 потяги; 20-го – 2 потяги; 21-го – 2 потяги; 22-го 7 потягів; 23-го – 3 потяги; 24-го – 3 потяги; 26-го – 2 потяги в складі 75 вагонів; 28-го – 30 вагонів продовольчих вантажів у Московсьву, 50 вагонів у Петроградську і 154 вагони у північні губернії. 1 березня 1918 р. до північних губерній відправлено 40 вагонів, до Москви 23 вагони борошна, вагон крупів і вагон консервів.

Цей перелік можна продовжити, але і подані документи засвідчують про розмір грабежу України большовиками. Річ зрозуміла, що за потреби одна держава допомагає другій. Але це робиться на основі міждержавних угод і договорів. У даному випадку повинно було так бути між РФССР і УНР. Але такого не сталося, Московські большевики військовою силою на території іншої держави – УНР, реквізували продовольчі продукти – зерно, борошно, цукор, крупи та інше.

Для реквізиції хліба у селян большевики Леніна створили спеціальні військові загони переважно із "рабочих і матросів" братньої Росії. Перший такий "прододряд" вирушив із Харкова вже 16 грудня 1917 р. у район Сумщини. Збройні сутички при реквізиції мали місце в околицях Донбасу і великих промислових міст.

Насильна реквізиція продовольства в Україні більшовиками швидко довела до впровадження в Україні карткової системи у містах. Початково на працюючого фізично норма була півтора фунта хліба, на всіх інших – по одному фунту. (фунт= 400 г.) Отже, за два місяці реквізиції хліба в Україні, де було "500 мільйонів пудів хлібних лишок", розпочався голод. У двадцяті роки XX ст. Україна (УСРР) увійшла пограбована, окрадена "старшим братом", большевиками і то не лише з хліба, а також сакрального майна. За декретами В. Леніна з 1918 і 1922 року про так звану секуляризацію і реквізицію церковного майна, в Україні пограбовано і продано за кордон церковних цінностей на суму 8 (вісім) мільярдів доларів (за тодішнім курсом). Немало вивезено його в Росію і досі не повернуто. Нас пограбовано з культурного, духовного і матеріального доробку генія нашого народу, окрадено з духовно-культурної, історичної тисячолітньої спадщини.

Отже, належить відзначити, що творцем голоду в Україні був Совнарком РФССР на чолі з В. Леніним. Й.Сталін мав доброго учителя, він тільки удосконалив ленінську систему і поширив дію на всі території, де проживали українці (подивись на етнографічну карту розселення українців того часу), в тому числі, на прикордонні повіти південних областей РФ, Приволжжя, Придоння, Кубані, а також Казахстану на т.зв. Сірий Клин. Тому голод 1917–1922 рр. тут названо прелюдією голодомору 1932–33 років. Голодомор тридцятих років XX ст. досить досліджений українськими і зарубіжними істориками, тому у цій статті не обговорюється. Але при нагоді треба нагадати заперечникам Голодомору 30-х років одну цифру, яку навів син Й. Сталіна Яків Джугашвілі в розмові з польськими офіцерами-в'"язнями німецьких кацетів 1943 року в розмові про трагедію Катині. Він сказав: "Чого ви кричите про якихось 4 тисячі людей? В тридцятих роках в Україні з голоду згинуло 3,5 мільйона людей, і всі мовчать. Як бачимо, навіть син Сталіна був поінформований про трагедію голоду в Україні. А що подав "тільки" 3,5 мільйона жертв, то вже питання сталінської статистики. Тут важливе, що він ствердив: Голодомор був!

Голод 1946-47 років також ще не досліджений вповні. Тут покликаємося лише на першу особу, М. Хрущова, який на VIII пленумі ПОРП(б) у Варшаві, куди він прибув без запрошення, в жовтні 1956 року, відповідаючи першому секретареві ПОРП В.Гомулці, сказав:

"Я міг би вручити вам, дорогий товаришу Гомулка, список осіб, що впали жертвою канібалізму в 1946–47 роках під час голоду в Україні, а ми в тім часі давали вам збіжжя, давали вам не його надлишки, а відривали його від живого тіла нашого народу. (...) В 1946–47 роках був голод в Україні, був канібалізм (запитайте Ванду Василевську), а ми поставляли вам збіжжя".

Треба зауважити, що голод 1946–47 рр. охопив властиво терени України, де сільське господарство було сколективізоване, де були колгоспи і радгоспи, тобто в межах 1939 року, що сприяло державі в грабуванні селян.

Очевидно СССР не "давав", а продавав Польщі, і не лише Польщі, український хліб на базі міждержавної угоди з 1946–1948 рр. В сумі Польщі "дали" тоді 300 тисяч тонн зерна.

Наслідком усіх голодів в Україні було знищення – і чисельне і етнофонду – народу. Спустошені голодом місцевості і хати влада заселяла людьми з інших регіонів, зокрема, з Росії. Наслідки відомі. Не лише за кількістю "русскоязычних", але й в моральному вимірі. Одночасно знищено найздоровіший національний етнофонд, найздоровішу частку нації, якою тоді було селянство. Треба визнати, що досі ми не спромоглись відтворити втрачений в роки голодоморів фізично-моральний етнофонд народу.

То де коріння лозунга, що на початку?

Підготував Степан СЕМЕНЮК, Луцьк

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА – зразок мужності й праці для народу

Сьогодні, 1 серпня виповнюється 100 років з дня смерті видатної українки

Лариса Косач народилася 25 лютого (13 лютого за старим стилем) 1871 року в сім'ї, що на той час, вкупі з кількома іншими, становила ядро нечисленного українського громадянства. Її батько, Петро Антонович Косач, служив головою З'їзду мирових посередників і працював по недільних школах 60-х рр., був людиною широко освіченою, тверезомислячою, з перевагою скептичних настроїв. Він був майстром іронії й сарказму, його фрази, стислі характеристики та окремі словечка часто повторювалися в українських колах. Проте українською мовою не розмовляв, для того був занадто чернігівець і до смерті зберіг сліди характерної говірки свого краю.

Мати Лесі – Ольга Петрівна Драгоманова, ширше знана під псевдонімом Олени Пчілки – одна з найвидатніших постатей українського життя своєї доби, громадського й літературного. З неослабною енергією служила вона українському письменству як перекладач, письменниця й видавець. Невтомно боролася за чистоту української мови, відкривала й підтримувала молоді таланти. У власній сім'ї виховання дітей взяла у свої руки і, всупереч звичаям великої більшості тогочасних інтелігентних родин, повела його цілком по-українськи. Під впливом матері формувалася літературна мова Лесі Українки.

Великий вплив на Лесю мав і матерін брат Михайло Драгоманов, відомий вчений і політичний діяч. Щоправда, спілкування Лесі й дядька відбувалося переважно листовно, бо Драгоманов змушений був жити за кордоном. Її листування з ним почалося ще в ранньому віці і тривало до смерті Драгоманова в 1895 році, яку Леся тяжко пережила, тим більше, що в останні дні вона була біля нього в Софії. Леся, як згадує дочка Драгоманова, сидячи біля хворого дядька, весь час вчилася, збагачувалася ідеями й стремліннями. Перебування у Драгоманова зміцнило Лесину, і так ґрунтовну, освіту, поширило її світогляд.

Немалий вплив на формування Лесиної натури мала і мальовнича природа Волині, де пройшли її дитячі й підліткові літа, а також пильне й уважне читання, до якого її, як і інших своїх дітей, заохотила мати. В результаті всі дитячі забави мали літературний характер: грали в "Ілліаду" й "Одіссею", удавали різні сцени з лицарського життя.

З дитинства Леся тісно приятелювала із своїм братом Михайлом (майбутнім українським письменником, що творив під псевдонімом М.Обачний), старшим від неї на півтора року. Михайлик рано навчився читати, а разом з ним, звісно, і Леся. У чотири роки вона вже справно читала, а в 5 років уміла писати. Прикметно, що вже перші Лесині листи, датовані 1876–1877 рр., написано виключно українською мовою. І це в час, коли "Емським" указом 1876 р. українську мову було заборонено! Навчати дітей української мови вважалося державним злочином, але Олена Пчілка саме так навчала своїх дітей.

А в наш час, коли маємо законну державну українську мову, чи всі українці належно шанують її?

Діти Косачів рано втягнулися в настрої й життя дорослих, рано довідалися про недержавні, "плебейські" (як тоді називали) народи, усвідомили своє українське громадянство та мріяли про національне відродження. До цього причинялися і поїздки до Києва, підтримування зв'язків з українським життям та спостереження праці матері.

Рівночасно у дітей рано виявилися літературні нахили, які особливо розквітли в Лесі. Перший Лесин вірш був написаний, коли їй було 9 літ, і написаний він був під великим враженням того, що її тітку Олену, сестру батька, засилали на Сибір. Переймаючись тітчиною долею, мала Леся писала:

"Ні волі, ні долі у мене нема –
лишилася тільки надія сама".

Перші спроби початкуючої поетки знаходять гарячу підтримку її матері, вона пильно стежить за кожним рядком Лесі, виправляє її мову, вирівнює ритм і синтаксис і сама посилає її твори до галицьких видань. Їй же належить і псевдонім, під яким ті перші твори підписані – Леся Українка.

Так появилася в українській культурі велика літературна сила, яка піднялася над багатьма митцями і згодом вразила світ силою свого духу.

Великий інтелектуальний потенціал Лесі Українки скоро затьмарився жорстокою й упертою хворобою, яка врешті звела її передчасно в могилу. Вже змалку Леся була тендітною, а на 10-му році її спіткала велика біда. У Різдвяні дні 1881 року, коли родина мешкала в Луцьку, природня цікавість потягнула дівчинку на берег річки Стир подивитися, як освячуватимуть воду. Дитина довго вешталася берегом, до всього приглядаючись і не помічаючи переохолодження. Внаслідок цього Леся захворіла, згодом виявився туберкульоз кісток, який стрімко розвивався. Спочатку хвороба впала на руку, і дівчинці довелося покинути улюблену гру на фортепіано, потім перекинулася на ногу, позбавивши її вільного руху, згодом туберкульоз поширився на легені й нирки. І все життя Лесі перетворилося на боротьбу з хворобою, яка то відступала, то набирала нових важких форм. Постійне лікування, операції, курорти не зламали сили духу цієї відважної жінки, а лише укріпили його, змусили наполегливіше вчитися і працювати.

Зрештою, ця сила духу була, мабуть, закладена в ній самим Творцем, бо проявлялася ще в ранньому дитинстві, про що згадує сама Леся Українка:

Як дитиною, бувало,
Упаду собі на лихо,
То хоч в серце біль доходив,
Я собі вставала тихо.
"Що, болить?" – мене питали,
Але я не признавалась –
Я була малою горда, –
Щоб не плакать, я сміялась.

І такою вона була все своє життя!

Чи не благодатний приклад кожному для плекання сили власного духу!?

Початкову освіту Леся з братом отримали вдома, а потім посилено готувалися в Києві до вступу в гімназію. Брат поїхав до гімназії, а Леся через хворобу змушена була і далі навчатися вдома з приватними вчителями. Вона багато читала, дедалі більше уваги приділяла вивченню іноземних мов (англійської, французької, німецької, італійської, польської, болгарської, грецької і латини). Вже в 13 років була читачкою київської університетської бібліотеки. У дев'ятнадцятирічному віці Леся написала для своєї сестри підручник "Стародавня історія східних народів" (видано 1918 р.). Її надзвичайно сумлінна праця над собою вражає. Не отримавши офіційної освіти, Леся Українка своїми знаннями рівнялася з провідними умами свого часу.

Ілюстрація Софії Караффи-Корбут до твору Лесі Українки

Який це яскравий приклад перемоги людини над обставинами, які створила доля!

Незважаючи на стан здоров'я Лесі, все нові й нові вірші виходили з-під її пера, все нові збірочки появлялися на світ. У них – зворушлива лірика, глибоке сприйняття природи й світу, палке слово громадянина-патріота, заклик до дій і боротьби задля блага рідного народу.

Для нас вагомо, що багато її поетичних збірок вперше вийшли друком саме у Львові.

Згодом Іван Франко напише: "Від часу Шевченкового "Поховайте та вставайте, кайдани порвіте" Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої хворої дівчини… Україна, на наш погляд, нині не має поета, щоб міг силою та різносторонністю свого таланту зрівнятися з Лесею Українкою".

А Господь дарував їй поряд із талантами нові й нові хрести. У 1897 р. в Ялті Леся зустріла білоруського журналіста Сергія Мержинського. Ця зустріч відразу ж спалахнула палким коханням – листи, короткі зустрічі… Її обранець навіть приїжджав до Гадяча, до Лесиної матері. Здавалося, щастя нарешті знайшло молоду поетесу. Але вже в лютому 1901 року в Мінську С.Мержинський помер від туберкульозу легень. Помер на руках Лесі… І протягом однієї ночі вона написала драматичну поему "Одержима". Протягом однієї трагічної ночі і страшною ціною Леся Українка стала драматургом. Створивши свою "Одержиму", вона не лише створила високо поетичний шедевр, а, звернувшись до постаті Месії, показала, де шукати порятунку й розради в найважчому горі. Її Меріам проповідує ту найвищу, понадлюдську любов, яка здатна врятувати світ і яка допомагає долати горе.

Важким ударом для тендітної хворої дівчини була і смерть її дорогого брата Михайла в 1903 році. Але вона напрочуд мужньо сприймала удари долі, спиралася на підтримку рідних і друзів, які щиро любили її. Духовною її подругою стала буковинська письменниця Ольга Кобилянська. Добру підтримку знайшла в особі Климента Квітки, за якого вийшла заміж в 1907 році.

Незважаючи на стан здоров'я, Леся Українка завжди прагнула активної діяльності для користі українського люду. Так, наприкінці 80-х – на початку 90-х років XIX ст. вона в Колодяжному влаштовувала літературні вечори, вистави, читала селянам художні твори, проводила різноманітні бесіди і навіть подавала медичну допомогу під час епідемії тифу.

Буваючи в Києві, поринала у вир літературно-мистецького і громадського життя, що не давало спокою імперській владі. В її помешканні у Києві проводилися обшуки з конфіскацією численної літератури і навіть із короткочасними арештами, як це було в 1907 році.

Леся Українка прагнула доносити кращі твори світу до українського народу. Тому багато перекладала з німецької, французької, італійської та східних мов. І в перекладах своїх вибирала тему боротьби за волю, провідну тему свого життя.

Померла Леся Українка 1 серпня 1913 р. на Кавказі. Коли її ховали в Києві на Байковому кладовищі, влада заборонила нести труну на руках, співати дорогою "Вічная пам'ять" та виголошувати промови. Наступного дня газета "Діло" писала: "Такого знущання над собою наше громадянство ще ніколи не зазнавало. Ховали Грінченка, Шестюка, Лисенка – й промови не заборонялись. Невже тіло слабої жінки завдавало урядові такого страху?"

Творчість Лесі Українки така багатогранна і плідна, що навіть не віриться: прожила вона лише 42 роки. Світова література не може назвати іншого письменника з таким талантом, щирим і самобутнім голосом, полум'яним серцем і мудрим розумом. Вражає багатожанровість її спадщини: чудова поезія, складні філософсько-психологічні поеми, геніальні драматичні твори – такі як "Кассандра", "Лісова пісня", "Камінний господар", "У пущі", "В катакомбах", "Оргія", "Блакитна троянда", "Бояриня" – все це шедеври світового значення. Відшліфована, воістину новаторська проза, глибокодумні літературно-критичні статті, висохудожні переклади перлин світової поезії, багатюща епістолярна спадщина – у них пульсує гаряча кров великого гуманіста й патріота. Всюди відчуваємо її спрямованість у майбутнє, її палку мрію про справедливе й щасливе життя людства.

Ще в ранній поезії "Мій шлях" (1890) письменниця заявила:

Коли я погляд свій на небо зводжу, –
Нових зірок на йому не шукаю.
Я там братерство, рівність, волю гожу
Крізь чорні хмари вглядіти бажаю,–
Тих три величні золоті зорі,
Що людям сяють безліч літ вгорі…

Задля тих мрій жила й творила… Творила, перемагаючи важку хворобу, не зважаючи на майже постійні болі… Її життя – це вияв великого героїзму. Проявляючи такий героїзм, вона закликала до активного життя й інших, її заклики не втрачають актуальності і в наш час.

Наприклад, в поезії "До товаришів" (1895) Леся Українка звертається до молоді, і в голосі її чуємо докір у пасивності, мрію про те, щоб молодь усвідомила свій громадянський обов'язок:

Що ж браття мовчите? Чи втішені собою,
Що вже й докори сі вас не проймуть?
Чи так задавлені неволею, журбою?
Чи, може, маєте яку яснішу путь?..
Подаймо їм велику розвагу,
Скажім і докажім, що ми бійці сами,
А ні, то треба ж мать хоч ту сумну одвагу –
Сказать старим бійцям: не ждіть, не прийдем ми!..

Чи й сучасну молодь не варто про це запитати? Зрештою, таке запитання можна поставити нам усім…

Хотілося б, щоб ми, сьогоднішні, уміли долати розчарування й знеохочення тимчасовими неудачами й негараздами, щоб не уподібнювалися до Лицаря із драми Лесі Українки "Осіння казка", який втомився, розчарувався у всьому і згоден покірно існувати, бо "втомлений навіки", а слідували заклику наполегливо добиватися світлої мети.

Дай, Боже, нам хоч частину тієї мужності й дієвої любові до своєї Вітчизни, якими так переповнена була славетна Леся Українка!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської Ліги Українських Жінок

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

ХВОРИМ ПОКИ ЩО ДОЗВОЛИЛИ... ХВОРІТИ ПОБЛИЗУ ЛАВРИ

Днями було підписано меморандум між державою, церквою та пацієнтами про мораторій на виселення Інституту епідеміології та інфекційних захворювань ім.Л.Громашевського з прилаврської території, допоки не закінчать будівництво і не введуть в експлуатацію нове приміщення для клініки на вулиці Амосова.

Що стало каталізатором появи такого документа? Перемога здорового глузду, виконання обов'язку, а не замовлень з боку державних чиновників, усвідомлення гріховності "примусу до депортації" представниками Києво-Печерської лаври? Напевно, все це спрацювало разом. Але найбільша заслуга у досягненні згоди все-таки належить громадськості. Пацієнтам, які рішуче виступили проти рішення Кабінету Міністрів, за яким протягом тижня мали виселити відділення клініки разом з хворими та обладнанням, по суті, на вулицю. Тим лікарям, які не поквапилися слухняно пакувати валізи, а мужньо, з ризиком для власної кар'єри, обстоювали в ці неспокійні дні право на життя важко хворих людей. Врешті-решт, засобам масової інформації, що оперативно оприлюднювали тривожні новини довкола лікарні.

"Ми готові були прикувати себе до ліжок, аби лише не дати вивезти обладнання, – розповів на прес-конференції з нагоди підписання меморандуму голова пацієнтської організації "Дорадча рада спільнот з питань доступу до лікування в Україні" Дмитро Шерембей. – Адже єдине місце, яке зможе прийняти хворих, – це нова клініка, що будується на вулиці Амосова. В усіх інших місцях не було б можливості ані розмістити обладнання, ані обслуговувати ту кількість хворих, зокрема з відділення інтенсивної терапії, які нині перебувають у лікарні. Тому ми сподіваємося, що цей меморандум покладе край будь-яким майбутнім зазіханням на клініку".

Це сподівання розділив в.о. президента АМН Валерій Запорожан, запевнивши, що "хворі переїдуть лише туди і лише тоді, коли для них буде створено нові, кращі умови для лікування". Іншими словами, коли європалати, обіцяні вже колишнім заступником директора Інституту Олегом Рубаном, справді будуть такими, а не намальованими зі стелі без даху.

Погодилися почекати і церковники, які ще донедавна проявляли нетерплячість, споглядаючи на потенційно "канонічне" приміщення лікарні, що, нагадаємо, було збудовано на кошти киян і історично не належить церкві. Більше того, на прес-конференції настоятель Києво-Печерської лаври владика Павло (Лебідь) запевнив, що "церква ніколи і нікого не виганяла. Тому і зараз ми готові підтримувати пацієнтів, і у наших молитвах, і офіційно, декларуючи готовність зачекати з передачею приміщення лікарні до церковного фонду…". Настоятель ще довго перед телекамерами розповідав про те, як у його святій обителі шанують медиків і хворих і моляться за них. Проте запитання автора цих рядків, чи не хоче владика вибачитися перед хворими і медиками за оцінку лікарні як притону, а її пацієнтів як розпусників, з "якими неприємно жити", – адже ці слова вочевидь не молитовні, настоятеля роздратували аж до обурення. Він, відрубав, вибачатися не буде, бо і зараз так би сказав (!?. – **Авт.**), і мав на увазі не всіх хворих. Узагалі, поскаржився владика Павло, журналісти виривають його слова з контексту, окремі ЗМІ проти нього ведуть кампанії, тому він прийшов зі своїм телеоператором. Це, в принципі, правильно. Нехай "своя камера" для історії зафіксує, як слуга Божий вершить на землі суд Небесний: цей правильний хворий, а з цим неприємно дихати поряд…

Отже, меморандум підписано. Проте за його рамками залишилися ще не з'ясовані питання. Хто розгрибанив ті десятки мільйонів гривень, які начебто вклали у приміщення на вулиці Галицькій, але за "начебто" гроші розвіялися в невідомому напрямі? Чи будуть обіцяльники "європалат" покарані? Яка роль у "навіюванні туману" колишнього керівництва АМН, Інституту та клініки? І чи, зрештою, не гостритимуть "нагорі" зуб на "непокірного", тобто не схильного до виконання незаконних наказів нового головного лікаря клініки Жанну Карюк та її принципових колег?

* * *

Ситуація – як у відомому анекдоті "І знову здрастуйте", тільки у дзеркальному відображенні. Бо в даному разі і не смішно, і ніхто здоров'я не бажає. Тільки пацієнти і медперсонал клініки Інституту епідеміології та інфекційних захворювань АМН заспокоїлися після підписання меморандуму про мораторій на виселення лікарні з прилаврської території аж до введення в експлуатацію нового приміщення на вулиці Амосова, як знову надійшла команда "на вихід з речами", себто з крапельницями і обладнанням для підтримки життєдіяльності тяжко хворих.

Нагадаю, пацієнтські організації і медики погодилися перейти в обіцяні їм європалати і приготувалися чесно дотримати свого слова. Чого не можна сказати про інших підписантів меморандуму – представників держави та церкви. Тільки хронічні циніки під "введення в експлуатацію" можуть запакувати авральне окозамилювання: сотні зігнаних з інших об'єктів будівельників не здатні навіть за найбільшого трудового ентузіазму за два дні закінчити те, що не встигли зробити за кілька років.

Це добре розуміють і в Академії медичних наук, і в Києво-Печерській лаврі. Але байдужість до хворих в одних, і фарисейство в інших уже давно стали замінником і клятви Гіппократа, і виконання Божих заповідей. Халат і ряса при цьому -– лише прикриття для справжніх намірів, далеких від гуманізму та благочестя. Можливо, настоятель лаври і керівництво АМН знов звинуватять автора цих рядків в "упередженій позиції", але як, скажіть, пояснити наказ в.о. директора підпорядкованого академії інституту

Вікторії Задорожної "про забезпечення до 19 липня переведення хворих на Амосова, 5 без переривання лікувального процесу"? Невже люди з вищою медичною освітою справді переконані, що лікувальний процес може мати якусь ефективність серед будівельного сміття; невже вони самі вірять, що палати з наспіх покладеною плиткою – це і є той хвалений євросрівень, а відсутність стерилізаційної і дизенфекційної камери – необхідна умова для хворих на СНІД і вірусні гепатити?

В принципі, зрозуміла і роль у цьому церковників. Підписуючи меморандум, настоятель лаври Павло (Лебідь), напевно, чудово знав про появу іншого документа, адже сам зізнався, що часто спілкується з Прем'єр-міністром, якого нам, як і Президента, "послав Бог" (за цей "дар небесний" владика дякує Господові, як тільки протре очі для ранкової молитви). А тому розпорядження Кабміну про "проведення 19 липня урочистої церемонії передачі у безоплатне користування Свято-Успенському монастирю Києво-Печерської лаври будівель і споруд, у яких розміщено зазначений монастир" (сюди чомусь урядовці поквапилися зарахувати і приміщення лікарні), для "душпастиря" не було світською таємницею. На жаль, це той випадок, коли зовнішні атрибути віри – хрест і церковне облачення не відповідають внутрішній суті слуги Господнього…

І нарешті, чим зумовлено ці шкідливі для здоров'я тисячі хворих людей накази? Кажуть, на святкування 1025-річчя хрещення Київської Русі їдуть президент РФ Володимир Путін та глава РПЦ Кирил Ґундяєв, а тут під боком лікарня. Справді "поважна" причина, щоб прибрати її подалі з очей "воістину православних" вельмож. Як же треба зневажати своїх співвітчизників, щоб "прогнутися" перед зайдами через переступ елементарної людяності! Навряд чи у сусідній столиці за аналогічних обставин знесли б навіть, даруйте, вбиральню заради візиту наших достойників…

Людмила КОХАНЕЦЬ

***P. S.** До честі лікарів та активістів пацієнтських організацій, їм вдалося зупинити виконання злочинного наказу, і нахабна депортація хворих на будівельне сміття не відбулася. Принаймні, поки що. Доведеться тепер червоніти лаврським фарисеям і їхнім мирським покровителям з Печерського "олімпу" перед Путіним і Кирилом за "незручність" – псування інтер'єру "руского православія" приміщенням "небезпечної" клініки, яка ніколи не була "ісконной терріторієй" церкви, бо будувалася на гроші киян саме як інфекційна лікарня. Однак для тутешніх святош ця обставина нічого не означає. Якщо порушуються заповіді Божі в комплексі, то чому б не знехтувати їх поодинці. І що таке "Не вкради", якщо можливість спокушає аж до нервової сверблячки. В недавньому інтерв'я газетці "Вєсті" настоятель Павло відверто заявив: "Лікарні тут не місце". Себто, все "вокруг – мое". Все з волі тимчасових зайд на українському політичному престолі – їхнє. І приватизоване свято хрещення Київської Русі-України, і церкви, і чуже майно. І безмежний цинізм чиновників у "бріоні" та фарисеїв у золотих натільних хрестах з діамантами…*

Таким у нас справді не місце. Бо віруси, якими вони отруюють українську атмосферу, багато шкідливіші і за СНІД, і за гепатит…

А на початку цього тижня знову була спроба, начебто приурочена поверненню Прем'єр-міністра М.Азарова з відпустки, виселити Інститут ім.Л.Громашевського з прилаврської території. Не вдалося – завдяки зусиллям громадськості.

ПРАВДА КЛИЧЕ

"ДЕ ЗАРАЗ ВИ, КАТИ МОГО НАРОДУ?"

Так питав Василь Симоненко, так запитують мільйони українців. Справді, де вони? Дехто перебрався вже в інший світ і здає звіт перед Всевишнім про свої страшні злочини, а декого ще сьогодні носить наша свята земля, яку вони люто ненавидять, аж зубами скрегочуть, що не можуть вже творити того, до чого звикли десятками літ. Хоч безслідно вони не зникли. Лишили по собі таких же людиноненависницьких потомків, лицемірів, зайд, що готові продовжити їхні криваві справи. На словах вони благі, нічого спільного не мають з минулим. Далі обіцяють людям рай, який готували нам ціле своє большевицьке панування. А діти? Як вони "турбуються" про дітей! А що вони робили з нами і нашими дітьми? Ось тут мені хочеться розповісти одну історію.

Коли я була в кінгірському таборі, зустрілась з Нусею Панашій. Вона була родом з Івано-Франківська. Дуже гарна, інтелігентна дівчина. Працювала фармацевткою у своєму місті. Жило їх четверо: мама, її сестра Люся з 6-річною донечкою Лялею (так ніжно називали цю дитинку). Фронт розлучив її сестру з чоловіком, і вони опинились по різних сторонах. Нуся була зв'язана з ОУН-УПА, її арештували і засудили на 25 років. Незабаром після арешту вивезли її сім'ю. Ми працювали в одній бригаді і щиро заприятелювали. Вона була цікава, контактна та симпатична, дещо старша і більш досвідчена в реальному житті. Була заручена з лікарем, якого також арештували. Мала родинну реліквію, якою дуже дорожила. Це була фотокартка маленької Лялі. Що це була за дитина, здається, не знайду слів описати ту надзвичайну, неземну красу. Волоссячко кучеряве, очі великі, в прекрасній оправі чорних брів та довгих закручених вій.

Нуся розказувала, що один професор збирав колекцію фотографій гарних дітей і так захопився нею, що фотографував її в різних позах. То було справжнє ангелятко. Недарма вона й листувалася з ангелятком. Вранці пробуджувалась і на віконечку біля ліжечка лежав лист від ангелика. Мама допомагала їй перечитувати, а відписувала вже сама. І ось настав для Нусі радісний день. Вона отримала вісточку від своїх рідних. Вони опинилися в Читинській області. Відтоді Нуся часто одержувала листи, але чомусь була стривожена, що не пише її Ляля. Одержує від неї тільки привітання.

Проходив час, і Нуся все більше переживала. Нарешті одержала листа, звичайно, втішилась, та раптом зблідла, вся затремтіла і застогнала. Ми кинулись до неї. Вона простягнула нам листа. Почали читати... "Аж тепер рішила тобі написати всю страшну трагедію, – пише її сестра. – Коли ми їхали в страшних товарних вагонах, було дуже холодно. Проїжджаючи Хабаровський край, Ляля тяжко захворіла. Повідомили в санчастину. На одній із зупинок прийшла медсестра, зміряла температуру, дала кілька таблеток і більше не появлялясь. Дарма повідомляли, що дитині все гірше і гірше стає. Дівчинка згасала на очах, як свічечка. Накінець відкрила оченята і тихо прошепотала: "Мамусю, я хочу пити". – Страшно подумати, я не могла сповнити її бажання. Не було ні краплинки води, щоб змочити її спрагнені уста. І так, не дочекавшись ранку, останній раз забилось її дитяче серденько. Ще одна маленька зірочка згасла в далекому, північному сяйві. Ранком поїзд зупинився, щоб видати сніданок, тоді сповістили конвоям, що померла дитина. Нам відповіли, що в населеному пункті хоронити заборонено. Треба, щоб поїзд від'їхав. Проїхавши чималу відстань, врешті зупинився. Наглядач наказав, щоб приготувати труну. Я обгорнула свою донечку, свій найбільший скарб, в простирало, притулила до грудей і разом з мамою, під наглядом конвоїрів, вийшла з вагона та попрямувала до вказаного невисокого курганчика. Руками розгребла сніг у вічній мерзлоті, поклала свою радість, всю свою надію і щастя в цю сніжну ямку. Поклала свою єдину донечку хижим птахам та звірам на поживу.

Більше писати тобі не в силі. До кінця свого життя на моєму обличчі більше ніколи не появиться усмішка, її я поховала разом з своєю донею там, на читинськім пагорбі, у вічній мерзлоті, під сніговим наметом".

Так закінчила вона свого листа. Ми всі плакали разом з Нусею. До сьогодні не можу стримати сліз при згадці про ту трагедію. Перед очима ця чудова дівчинка, усміхнена, з добрими милими оченятами.

Закінчення на 8-й стор.

ПОЕТ І ЧАС

ОДИНАДЦЯТІ ЗАТУЛИВІТРІВСЬКІ ЧИТАННЯ

28 липня у день Святого Володимира ми знову зійшли на Козацький шпиль Канівських глиняних гір поклонитися могилі поета Володимира Затуливітра і розпочати Одинадцяті Затуливітрівські читання, присвячені 70-річчю від Дня народження Поета. Усе відбувалося за усталеним сценарієм: дзвони ведійської чаші, глибока тиша, "Вічная пам'ять", дума на слова Володимира Затуливітра "Нема нам слави в неволі" Миколи Мошика, і поет Петро Засенко, постійний ведучий Читань, під тихе рокотання бандури неспішно і поважно повів урочисте дійство.

Нас, гостей із Канева, Києва, Кіровограда, Сум, Черкас, Москви, Бобриці, Пшенишників, привітав голова сільської ради Сергій Мотриченко. Про творчість Поета розповіла відома поетеса, яка багато років працювала директором Національного музею Тараса Шевченка, Наталя Клименко. Діти черкаських шкіл Вікторія М'якота, Сергій Карпук та Богдан Ковач натхненно читали вірші.

Вони ж разом із заслуженою вчителькою головою "Просвіти" ім. Т. Шевченка Оленою Фещенко відкрили й другу частину Читань на садибі Володимира Затуливітра у прохолодній тіні старих яблунь, цього року рясно обсипаних яблуками. Порадували всіх і школярі із с. Бобриці Лілія Постернак та Катерина Шаповал з учителькою Наталею Романюк, і студентка Житомирського сільськогосподарського інституту Юля Тічкова та студент Канівського училища культури Ярослав Тиряник. Особливо тепло вітали всі юного черкаського композитора Максима Москаленка, який пише й виконує під гітару пісні на слова Володимира Затуливітра.

Цікавими були виступи поетів і письменників: Станіслава Бондаренка, Василя Довжика, Олександра Косенка, Віри Носенко, Василя Солов'я, Миколи Шамрая, Олександра Шугая, редактора газети "Хата" Миколи Рудакова. Вони подарували літературному музею Володимира Затуливітра свої книжки. Збірка поезій Оксани Шалак "Молитва про сад" нагадала, що і нам потрібна молитва про сад Володимира Затуливітра... Дуже порадував нас черговий номер часопису "Холодний яр" Черкаської обласної організації НСПУ, який подав підбірку віршів Володимира Затуливітра та "Українська літературна газета" Михайла Сидоржевського із публікацією незавершених поезій.

Традиційна сторінка Читань "Незабутні" була присвячена поету Леоніду Талалаю. Петро Засенко розповів про поета, а Раїса Харитонова прочитала його вірші.

Тривожними були промови письменника і відомого краєзнавця Михайла Іщенка про долю цього краю, понівеченого, але все ще живого села Бучак (Бучаки), а також журналіста Дмитра Іванова. Вони закликали стати на захист Середнього Подніпров'я, не допустити будівництва Канівської ГАЕС – спланованої екологічної катастрофи.

Потрібно сказати, що оформлення Одинадцятих читань цього року було незвично яскравим і святковим: їх прикрасила виставка "Мамина хустка" заступника головного редактора журналу "Справи сімейні" Людмили Грабовенко. Із 300 хусток колекції нам представили черкаські великі хустки. Про них цікаво розповідала мистецтвознавець Валентина Єфремова та хазяйка колекції.

Традиційно прикрашали Читання вишивані ікони Людмили Клюй. І сама вона, вишиваючи наступну роботу, такою природною квіткою була під калиною, що місцевий метелик довірливо довго сидів на руці, яка тримала полотно.

Допоки відбувалося головне дійство, неподалік від хатища, розквітлого дикими рожами, упрівала козацька каша і закипав підбитий димком трав'яний чай щедрої господині Любові Полонської.

По обіді традиційно повезли калину від Володимира Затуливітра на могилу Тараса Шевченка. Гуртом співали Тарасові пісні разом із кобзарем Миколою Мошиком та співачками із хору "Гомін" Тетяною Красицькою, Раїсою Собко та Наталкою Ставицькою.

Співакам і музикам хочеться подякувати окремо. Гомінчани гомоніли і дорогою, і за столом – скільки прекрасних народних пісень ми наслухались і наспівались! А витончені варіації на теми українських народних пісень і танків у виконанні високопрофесійних музикантів під керівництвом скрипаля Кирила Бородіна зворушили навіть поважних художників Олександра Дубровського і Володимира Єрмакова та поета Павла Вольвача.

Щиро дякую усім гостям Затуливітрівських читань, журналісткам Олені Волошин та Світлані Свиридко, усім Затуливітрівцям (так влучно означив нас Станіслав Бондаренко), які постійно дбають про поховання Поета і його садибу. Це черкаські й канівські просвітяни, письменники, а особливо поетеса Віра Носенко, яка не тільки зорганізовувала підготовчу толоку, а й цілий день напередодні Читань приводила до ладу садибу. Добре, що нарешті установлені товариством ТТІ БУЧАК таблички з означенням пам'яток історії української культури. Будемо сподіватися, що козацьке село, в ареалі якого перебуває більше двох десятків пам'яток археології, унікальні пам'ятки природи, де творили всесвітньо відомі митці: художники, режисери, письменники, теж матиме стелу, встановлену при в'їзді, а дорога позначиться показниками "На Бучак" і буде цивілізованою, а не здичавілою, як зараз. Хочеться сподіватися, що уярмлений Дніпро, розливаний, болотяний, цвілий, "підморний", який зараз немічно плюскоче під горою, поверне свою чистоту й силу. Хіба ж можна перекривати центральний наш кровоток?! Сподіваймося, бережімо і працюймо на краще, бо "... ми земля, що нас задумала й зроста..."

Любов СНІСАР,
голова фонду Володимира Затуливітра

ПРАВДА КЛИЧЕ

"ДЕ ЗАРАЗ ВИ..."

Мені хотілося б, щоб про цю трагедію прочитали і ті, хто до сьогодні нудьгує за тим большевицьким "раєм", в якому ми так "щасливо" жили. Нехай би задумалась кожна мати, як гинули наші діти, в яких умовах і де вони поховані. Думаю, що ніколи і нікому не повернувся б язик сказати, що за Совєтського Союзу було краще.

Ким би стала та маленька дівчинка сьогодні – невідомо. Одне відомо, що була б вона людиною високоморальною, доброю, благородною, для чого мала всі дані.

Марія ПЕТРОЩУК-КУШПЕТА,
політв'язень,
учасник Кенгірського повстання

Закінчення. Початок на 7-й стор.

ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА – ПІД ЗАГРОЗОЮ

КИЇВ ЗНИЩУЮТЬ ІМЕНЕМ УКРАЇНИ?

Історичне середовище Києва руйнується завдяки корупції в судовій системі. Так, 17 липня Вищий господарський суд дозволив забудовувати буферну зону Софії Київської. Громадськість має намір оскаржувати це рішення у Верховному Суді України. Адже йдеться про плюндрування Національного заповідника "Софія Київська", який разом із Києво-Печерською лаврою внесений до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Для українського народу Софія – це духовна святиня, пам'ять століть. Для здичавілих людей – територія для примноження статків і не більше.

Десятий рік триває історія із буферною зоною навколо Софії. Скандально відому ділянку на вулиці Гончара, 17–23 і Гончара, 21 Київрада часів Черновецького виділила під забудову ТОВ "Інвестиційно-будівельна група". Станом на сьогодні у будівництво начебто вже вкладено 40 мільйонів гривень кредитних коштів і 15 мільйонів доларів коштів інвестора. Хоча 2011 року департамент земельних ресурсів Київської міськдержадміністрації визначив цю ділянку як землю історико-культурного значення, але таких даних не виявилося в базі Держагенства земельних ресурсів. Тобто в державному земельному кадастрі не зафіксовано, що землі навколо Софії Київської – особливо цінні. Про що Держагенство з радістю повідомило суд.

Навряд чи хтось із киян повірить у випадковість такого "недогляду". В столиці, як і в країні, всі проблеми розв'язуються, єдиною перешкодою цьому може бути "ціна питання". Та не для олігархів, які поклали око на історичну спадщину. Втім, хіба вона є в безбатченків? Чи, може, Феміда покарає причетних до злочинного землевідведення, на якому ті "нагріли руки" такою сумою, що й для правнуків вистарчить. Ні. Тож вище згадане ТОВ, плюндруючи національну спадщину, планує звести 8-ми, 9-ти та 10-поверхові елітні житлові будинки загальною площею 18 тисяч квадратних метрів, плюс паркінг і нежитлові приміщення. І все це розраховано аж на... 48 квартир. Неважко здогадатися, що за "еліта" в них мешкатиме...

Звісно, ніхто із владоможців не захищатиме Софію Київську від руйнування. Порятунок Києва від захланних наїзників – справа самих киян. У чому не раз була нагода переконатися. Чи встоїмо цього разу?

О.ДМИТРЕНКО

НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Гіпертонічна криза…	Гіпертонічний криз…
Гострі лезвія…	Гострі леза…
У листопаді місяці…	У листопаді…
Творче лице актора…	Творче обличчя актора…
Начислення…	Нарахування…
Махонький…	Малесенький…
Молебний будинок…	Молитовний будинок…
Оборотна сторона медалі…	Зворотний бік медалі…
Пожиттєва пенсія…	Довічна пенсія…
Розвісні вафлі…	Вафлі на вагу (вагові вафлі)…
Я вибачаюся…	Вибачте мені…
Ціна виросла в десять разів…	Ціна зросла в десять разів…
Відмінити смертну кару…	Скасувати смертну кару…
Ворочити ділами…	Орудувати справами…
Впасти смертю хоробрих…	Полягти (загинути) смертю хоробрих…
Хрустяще печиво…	Хрустке (хрумке) печиво…
Ні в якому разі…	У жодному разі…
Більше місяця…	Більш як місяць…
В порядку винятку…	Як виняток…
Знахабнілих до крайності…	Украй знахабнілих…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Особливості правопису, відмінювання та походження імен"**, **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання"**, **"Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів"**, **"Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. 095-718-98-00, 068-789-59-12, e-mail: voloschak@yandex.ru

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник та шеф-редактор
Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9